



Script Toolbox Februari: GEVAARLIJKE STOFFEN

Instructies voor de spreker:

- *Schuingedrukte tekst* = Instructies voor jou (niet hardop voorlezen).
- **Dikgedrukte tekst** = De kernboodschap (leg hier de nadruk op).

Slide 1: Titelpagina

Spreker: "Welkom allemaal. Deze maand staat in het teken van **Gevaarlijke Stoffen**. We komen ze overal tegen: van lijm en brandstof tot onzichtbaar stof en gassen. Het doel van deze toolbox is zorgen dat we ze herkennen en weten hoe we onszelf beschermen."

Slide 2: Maatregelen bij Blootstelling (Arbeidshygiënische Strategie)

Spreker: "Hoe beschermen we ons? We gebruiken het **STOP-principe**. Dit is de vaste volgorde:

1. **Substitutie:** Kunnen we de gevaarlijke stof vervangen door iets veilig? Dat is altijd de beste optie.
2. **Technische maatregelen:** Denk aan afzuiging of ventilatie. We zorgen dat de stof niet in jouw ademzone komt.
3. **Organisatorische maatregelen:** Rouleren van taken, zodat je minder lang blootgesteld bent.
4. **Persoonlijke bescherming (PBM):** Pas als het echt niet anders kan, gebruiken we maskers en pakken. PBM's zijn dus het *laatste* redmiddel, niet het eerste!"

Slide 3: Soorten Stoffen & GHS Symbolen (Deel 1)

Spreker: "We moeten de gevaren herkennen. Kijk naar de rode ruiten:

- **Explosief (Bom):** Kan ontploffen door een vonk of schok. Denk aan vuurwerk of TNT.
- **Ontvlambaar (Vlam):** Benzine, thinner. Houd dit ver weg van vonken en hitte.
- **Oxiderend (Vlam met rondje):** Dit wakkert vuur enorm aan. Denk aan zuurstof of peroxide.
- **Gassen onder druk (Gasfles):** Als deze fles valt of verhit raakt, is het een projectiel."



Slide 4: Soorten Stoffen & GHS Symbolen (Deel 2)

Spreker: "Dan de gezondheidsrisico's:

- **Bijtend (Buisjes):** Zuren en logen. Dit vreet door je huid, ogen en metaal heen.
- **Giftig (Doodshoofd):** Direct levensgevaarlijk bij inademen of inslikken.
- **Schadelijk (Uitroepteken):** Irriterend, jeuk of duizeligheid.
- **Lange termijn (Exploderende long):** Kanker, DNA-schade of orgaanschade. Vaak merk je dit pas na jaren.
- **Milieu (Vis/Boom):** Schadelijk voor de natuur. Nooit in het riool gooien!"

Slide 5: Vergiftigingsfactoren

Spreker: "Wanneer gaat het mis? Dat hangt af van de **situatie**: is het gas of stof? Hoe giftig is het? Hoe lang sta je erin? Maar ook van **jouw lichaam**:

- Als je zwaar werk doet, adem je dieper in en krijg je meer stof binnen.
- Je conditie en gewicht spelen mee.
- En vergeet je huid niet: chemicaliën kunnen dwars door je huid naar binnen dringen."

Slide 6: Effecten: Acuut versus Chronisch

Spreker: "Er is een groot verschil tussen **Acuut** en **Chronisch**:

- **Acuut:** Je merkt het meteen. Duizelig, brandwonden, flauwvallen. Je weet direct: 'dit is fout'.
- **Chronisch:** Dit is de sluipmoordenaar. Je merkt niks, maar na jaren krijg je kanker, OPS of orgaanschade. Daarom is **meten** zo belangrijk. We gebruiken gasdetectie en stofmetingen omdat je zintuigen je niet altijd waarschuwen."

Slide 7: Grenswaarden & Het Probleem met Reuk

Spreker: "Er zijn wettelijke grenswaarden voor hoeveel stof je mag inademen. Maar let op: **Je neus is GEEN meetinstrument!** Veel dodelijke stoffen (zoals CO) ruik je niet. Andere stoffen ruik je pas als het al veel te laat is. En bij sommige stoffen, zoals H₂S, verlamt je reukorgaan direct. Vertrouw dus nooit op je neus, maar op de meters."



Slide 8: Gascilinders

Spreker: "Gasflessen zijn bommen als je ze verkeerd behandelt.

- **Opslag:** Zet ze vast met een ketting. Kap erop. Vol en leeg gescheiden.
- **Kleurcode:** Ken de schouderkleuren.

Slide 9: Verpakkingen en Informatie (SDS)

Spreker: "Voordat je een pot openmaakt: kijk op het etiket! Maar het etiket vertelt niet alles. Voor de details heb je het **SDS (Veiligheidsinformatieblad)** nodig. Dit is de bijsluiter. Hierin staat precies welke PBM's je nodig hebt en wat je moet doen bij een ongeval. Dit is verplichte kost bij nieuwe stoffen."

Slide 10: Specifieke Stoffen (Deel 1)

Spreker: "Even inzoomen op de praktijk:

- **Oplosmiddelen (Thinner):** Pas op voor OPS (Schildersziekte).
- **Koolmonoxide (CO):** De stille doder bij dieselmotoren binnen.
- **Zware metalen (Lood/Chroom-6):** Stapelt in je lichaam. Was je handen voor je eet!
- **Huishoudmiddelen:** Meng nooit bleek en ammoniak, dat geeft dodelijk chloorgas."

Slide 11: Specifieke Stoffen (Deel 2)

Spreker:

- **Cement:** Is bijtend! Voorkom cementeczeem, draag handschoenen.
- **Kwartsstof:** Kankerverwekkend. Boor of zaag nooit droog. Gebruik water of afzuiging.
- **Biologisch:** Pas op voor ratten (Weil) of teken (Lyme). Hygiëne is key.
- **Zuurstof:** Te weinig = stikken. Te veel = alles brandt sneller."

Slide 12: Voorkomen van Lekkages

Spreker: "Lekkages voorkomen is beter dan genezen.

- **Controleer** verpakkingen.
- Gebruik **altijd lekbakken** (110% opvangcapaciteit).
- Zorg voor **ventilatie, juiste opslag** en check **compatibiliteit**.
- Voorzie **training** en eventueel **niveaudetectie**."



Slide 13: Bij Lekkages: Wat te doen?

Spreker: "Gaaf het toch mis?"

1. **Zelfbescherming:** Denk eerst aan jezelf. Draag PBM's of evacueer/shelter in place.
2. **Beperk schade:** Gebruik een spill-kit of draai de kraan dicht (als het veilig kan).
3. **Melden:** Waarschuw mij of de veiligheidscoördinator direct. Let op: Ga niet zelf de held uithangen bij grote lekkages. Bel 112."

Slide 14: Gevarendiamant (NFPA)

Spreker: "In de industrie zie je deze diamant vaak.

- **Blauw:** Gezondheid.
- **Rood:** Brandbaar.
- **Geel:** Instabiel (kan ontploffen).
- **Wit:** Bijzonder (bijv. niet blussen met water). De cijfers gaan van 0 (veilig) tot 4 (dodelijk)."

Slide 15: Kennistoets

Instructie: Loop de 5 vragen door met de groep. Zie apart antwoordblad.

Slide 16: De 3 Gouden Afspraken

Spreker: "We sluiten af met de regels:

1. **Lees altijd het SDS en etiket.** Weet wat je gebruikt.
2. **Gebruik de juiste bescherming.** Volg de STOP-hiërarchie.
3. **Meld onveilige situaties.** Zie je een lek? Zeg het."

Spreker: "Bedankt. Wees voorzichtig met chemie. Werk veilig!"

Maak er een veilige maand van!

